

PROGRAMA DE L'ASSIGNATURA: ORGANITZACIÓ I DIRECCIÓ DE CENTRES

Professor: Agustí Pascual Cabo

1.- FITXA IDENTIFICATIVA

Codi:	33602
Nom:	ORGANITZACIÓ I DIRECCIÓ DE CENTRES
Curs acadèmic:	2013/2014

2.- INTRODUCCIÓ

L'assignatura Organització i Direcció de Centres té caràcter de formació bàsica i se situa en el primer curs del Grau de Mestre/a en Educació Infantil i del Grau de Mestre/a en Educació Primària. Tant pel seu caràcter de formació bàsica com per la seua ubicació en el primer curs d'aquesta titulació, l'assignatura té un caràcter general introductori.

L'objectiu que s'hi pretén aconseguir, de forma transversal, és que els estudiants siguen capaços de situar-se en una relació reflexiva, crítica i constructiva sobre l'escola com a institució complexa i escenari privilegiat per a la construcció de la democràcia on els drets fonamentals deuen ser desenvolupats i experimentats.

Sent els centres escolars el lloc de la màxima projecció creativa per part de les docents, és també el més reglamentat, fonamentalment per part de l'Administració. En aquesta assignatura es plantejarà l'estudi de la direcció escolar, ubicada entre dos instàncies: docent i inspectora (supervisió administrativa), com l'orientació coherent i de sentit que ha de tenir cada organització escolar, tenint en compte la institució a què pertany i la comunitat educativa que la conforma. També es plantejarà com la figura i funcions que s'ocuparan de vetllar pel compliment de les regles corresponents.

3.- COMPETÈNCIES

- Conèixer els fonaments organitzatius de l'educació infantil i primària.
- Conèixer els condicionants legislatius de l'activitat educativa.
- Pensar críticament les competències de les escoles i dels seus professionals.
- Analitzar la pràctica docent i les condicions institucionals que l'envolten.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Conèixer i aplicar experiències innovadores en educació infantil i primària.
- Indagar i prendre decisions respecte dels problemes de direcció i organitzatius.

4.- RESULTATS D'APRENTATGE

Els resultats d'aprenentatge que es pretenen s'esdevenen, en major o menor intensitat, de les situacions i activitats de l'ensenyament que es dissenyaran atenent a les competències, els continguts, les característiques de l'alumnat i el context. Són:

- **L'adquisició de les categories conceptuais bàsiques** que permeten realitzar anàlisi fonamentats de la pràctica i els processos organitzatius, la reglamentació bàsica dels centres d'Educació Infantil i d'Educació Primària, els diferents components que configuren el sistema educatiu i tot el sistema d'influències i tensions que generen els canvis legislatius (i, fonamentalment, els que afecten a l'exercici del treball docent), els diferents àmbits, nivells i instàncies de participació dels distints agents educatius, diversos models de millora de la qualitat i equitat en els centres educatius...
- **L'adquisició dels sabers pràctics** que introdueixen o modifiquen les relacions entre el professorat, la cultura i l'alumnat i saber situar-se en primera persona respecte a aquestes posicions en l'aula, en el centre i en la comunitat educativa.
- **L'adquisició de la capacitat reflexiva i crítica** que els permeta formular un pensament constructiu sobre l'escola i la seua funció en el context social immediat. Analitzar els processos educatius de cada centre des de la seua singularitat i situar les pràctiques docents en les condicions institucionals que emmarquen a les organitzacions educatives. Reconèixer els condicionants polítics i ideològics del sistema educatiu en el nostre país com a fonament dels formats organitzatius vigents, i separar les qüestions formals de les projeccions culturals dels actors socials que interactuen en els centres. Reflexionar sobre el sentit dels documents institucionals en les escoles i el paper que desenvolupen en l'organització i funcionament autònom dels centres...
- **La capacitat d'abordar situacions organitzatives** en claus multiculturals i coeducatives, així com diferents situacions amb orígens socioeconòmics plurals.
- **L'aprenentatge d'estratègies** per l'orientació efectiva de la comunitat educativa i del centre escolar cap a les metes definides per aquestos col·lectius i atendre a criteris d'equitat.
- **La reinterpretació de situacions d'ensenyament i d'aprenentatge de la seua pròpia història escolar** i plantejar alternatives d'elles basades en les competències i els continguts d'aquest programa.
- **La capacitat d'implicar-se en processos que afavorisquen el desenvolupament de la capacitat investigadora i la innovació** en els centres educatius, en base a la dinamització de processos col·laboratius i participatius tant per al seu desenvolupament professional com personal i social.

5.- CONTINGUTS

1. L'ORGANITZACIÓ EDUCATIVA COM A CAMP D'ESTUDI I D'INVESTIGACIÓ.
 - Perspectives teòriques sobre l'organització dels centres educatius.
 - Diferents enfocaments sobre la qualitat en educació.
2. MARC POLÍTIC EN L'ORGANITZACIÓ I DIRECCIÓ DE CENTRES DOCENTS
 - El sistema educatiu i l'educació obligatòria: estructura i funcions.
 - L'escola pública i privada: tipologia de centres (CRAs, CAEs, CEE,...)
 - Marc legislatiu: ROF, LOE, LOGSE, LODE, C-1978... Declaració de Drets Humans i de la infància.
 - Les administracions educatives: competències i relació de les administracions educatives amb els centres docents. Les reformes educatives i les polítiques educatives.
 - Els centres educatius i el marc polític, econòmic i cultural en què s'ubiquen.

3. ESCOLES DEMOCRÀTIQUES: LA GESTIÓ, LA COORDINACIÓ, LA PARTICIPACIÓ I LES CULTURES EN LA VIDA QUOTIDIANA DELS CENTRES EDUCATIUS.

- Òrgans de govern i de coordinació docent. Els documents institucionals com a instruments de coordinació (PEC, PCC, PGA, PAT, RRI...). Programes i plans institucionals.
- La direcció com a orientació comunitària (pedagògica) i gestió de la participació, de la coordinació docent i de l'autonomia dels centres. La gestió econòmica, administrativa (de recursos humans i materials, d'espais i de temps), curricular...
- Les cultures escolars i la micropolítica a l'escola. Les relacions, la comunicació, la presa de decisions i el tractament dels conflictes en els centres educatius.
- Veus i participació de l'alumnat.
- El context social dels centres i la relació dels centres amb l'entorn (famílies, serveis municipals, col·lectius de barri...)
- Funcions i activitats del professorat. El professor-tutor. Llibertat de càtedra, treball coordinat i control democràtic de la pràctica docent. Condicionants, contradiccions i conflictes en el treball docent. Formació i desenvolupament docent.

4. L'AVALUACIÓ I LA INNOVACIÓ EN EDUCACIÓ.

- L'avaluació del sistema educatiu, dels centres escolars, del professorat i de l'alumnat.
- Els centres com a unitat d'innovació. Projectes d'innovació en centres (estratègies d'atenció a la diversitat en escoles inclusives, projectes coeducatius de centre, comunitats d'aprenentatge, escoles democràtiques, agenda escolar XXI, projectes de mediació...). Els centres educatius en contextos de projectes comunitaris. Experiències de bones pràctiques d'equips docents, de participació escolar, de col·laboració escola-entorn...
- La investigació acció en educació.

6.- VOLUM DE TREBALL

TIPUS D'ACTIVITATS	Hores
Activitats presencials: classes teòrico-pràctiques	60
Activitats no presencials: estudi i treball autònom	90
TOTAL	150

7.- METODOLOGIA DE TREBALL

L'assignatura es desenvoluparà amb una metodologia orientada a establir un procés d'ensenyament i d'aprenentatge fonamentat en la participació i en la indagació dels estudiants. Per a la qual cosa, la modalitat d'ensenyament conjugarà les exposicions del docent amb activitats i projectes, la dinàmica de treball de les quals insten que l'estudiant, de manera personal i grupal, adopte un paper actiu i desenvolupi una disposició a la recerca dels problemes plantejats (fins i tot al PLA DE TREBALL on es concretaran activitats, projectes, seminari, taller, terminis, valoració treballs, criteris d'avaluació...).

La preparació d'activitats pràctiques té la intenció de dinamitzar les classes i motivar els estudiants a emprar, en el seu futur professional, altres formes alternatives en el procés d'ensenyament i d'aprenentatge.

8.- ACTIVITATS

Presencials:

- Exposicions
- Grups de treball: monogràfic, taller o seminari.
- Propostes de supòsits pràctics, debats, conclusions.
- Altres proposades pels estudiants

No presencials

- Recensió de textos i llibre de treball.
- Elaboració o disseny d'un projecte d'organització.
- Activitats monogràfiques, taller o seminari.

Totes les activitats es realitzaran sota la supervisió i acompanyament del professor. La valoració, les estratègies i terminis, treballats i acordats a l'aula, d'aquestes activitats es concretaran en el **PLA DE TREBALL** que podrà consultar-se a l'aula virtual.

9.- RECURSOS (S'INCLOUREN A L'AULA VIRTUAL)

- Programa de l'assignatura.
- Dossier de lectures.
- Taller de premsa i/o Seminari.
- Altres materials.

10.- AVALUACIÓ

L'avaluació s'efectuarà per mitjà de diversos procediments. Uns, de caràcter continu i formatiu, destinats a entendre i a orientar els processos d'aprenentatge: tutories, documents elaborats pels estudiants per a la realització d'activitats, treballs, projectes...

Altres, de caràcter sumatiu, amb la finalitat de comprovar el compliment del pla de treball programat i el grau d'aconseguit dels objectius, el domini dels continguts i la consolidació de les competències: llibre de treball, recensió, seminari, taller, monogràfic, presentació de treballs individuals/grupals...

Criteris d'avaluació

- ✓ Precisió conceptual i ús adequat de terminologia
- ✓ Comprensió adequada dels continguts
- ✓ Capacitat d'integració dels continguts
- ✓ Rellevància, riquesa i creativitat de les elaboracions personals/grupals
- ✓ Participació i implicació activa en el desenvolupament de l'assignatura
- ✓ Ús de bibliografia i de documentació
- ✓ Claredat expositiva i argumentativa.
- ✓ Correcta presentació i expressió, així com dels elements morfosintàctics i ortogràfics.
- ✓ Qualitat i rigor en l'exposició oral i escrita dels treballs.
- ✓ Presentació dels treballs en els terminis acordats.

Autoavaluació: valoració argumentada del treball realitzat personalment (tant individualment com en grup) tenint en compte tot allò enunciat en aquest programa i al pla de treball.

És obligatòria i cal realitzar-la al final del llibre de treball.

10.- REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- AGUILAR HERNÁNDEZ, L (2006): *Todo sea por la calidad. Tramar el cambio en la educación*. Valencia: Germania.
- ANTÚNEZ, S. y GAIRÍN, J. (1998): *La organización escolar. Práctica y fundamentos*. Barcelona: Graó
- APPLE, M.W. y BEANE, J.A. (1997): *Escuelas democráticas*. Madrid: Morata.
- BALL, S.J. (1989): *La micropolítica de la escuela. Hacia una teoría de la organización escolar*. Barcelona: Paidós / MEC.
- BELTRÁN LLAVADOR, F. y SAN MARTÍN, A.(2002): *Diseñar La coherencia escolar*. Madrid: Morata. (*)
- BELTRÁN LLAVADOR, F. (2010): *Organización de instituciones socioeducativas: imposibilidad y desórdenes*. Valencia: Reproexpres.
- CARDA, Rosa M. y LARROSA, Faustino (2007). *La organización del centro educativo. Manual para maestros*. Alicante: Editorial Club Universitario
- FULLAN, M. y HARGREAVES, A (1998): *¿Hay algo por lo que merezca la pena luchar en la escuela?* Sevilla: Publicaciones del MCEP
- GIMENO SACRISTÁN, J. y CARBONELL, J. (2004): *El sistema educativo. Una mirada crítica*. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía.
- GÓMEZ LLORENTE, L (2000): *Educación Pública*. Madrid: Morata.
- LEGISLACIÓN DIVERSA
- LIMA, LICÍNIO C. (2002): *Organització escolar i democràcia radical Paulo Freire i el govern democràtic*. Xàtiva: Edicions Crec.
- MARTINEZ BONAFE, Angels (2002). *Vivir la democracia en la escuela: herramientas para intervenir en el aula y en el centro*. Sevilla: MCEP (También en Ed. Graó. 1999. *Viure la democràcia a l'escola*).
- SANTOS GUERRA, M.A. (2001): *La escuela que aprende*. Madrid: Morata.
- SANTOS GUERRA, M.A. (2007): *Enseñar o el oficio de aprender: organización escolar y desarrollo profesional*. Sevilla: MAD. (*)
- SANTOS GUERRA, M.A. (2009): *Escuelas para la democracia. Cultura, organización y dirección de instituciones educativas*. Ed.Wolters Kluwer. (*)
- SIDORKIN, A. M. (2007): *Las relaciones educativas. Educación impura, escuelas desescolarizadas y diálogo con el mal*. Barcelona: Octaedro.
- TONUCCI, F. (2003). *Cuando los niños dicen ¡basta!*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez (También en Ed. Graó. 2004. *Quan els infants diuen prou!*).
- VIÑAO, A. (2002). *Sistemas educativos, culturas escolares y reformas*. Madrid: Morata.
- WOODS. P. et al. (2004): *La reestructuración de las escuelas*. Madrid: Akal.